

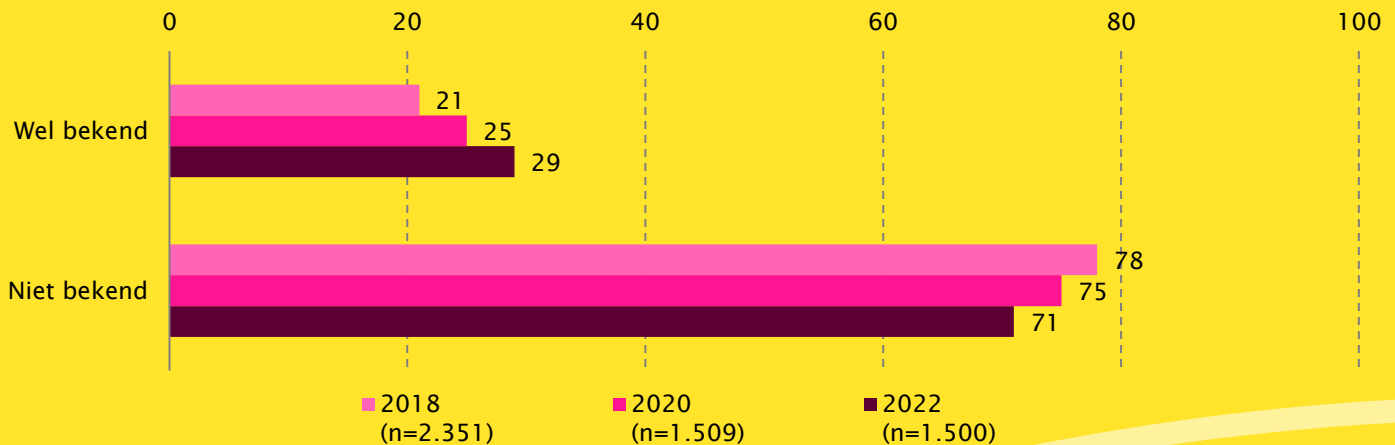
Sport en bewegen in de buurt (2022)

Bekendheid van Nederlanders met sportieve buurtactiviteiten en de buurtsportcoach

Factsheet 2022/24

Angelina Gómez Berns, Sofie Vrieswijk, Eva Heijnen & Wikke van Stam

Figuur 1. (On)bekendheid van volwassenen met één of meer buurtsportcoaches die in de buurt werkzaam zijn in 2018, 2020 en 2022 (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, mei 2018, juni 2020 en mei 2022.

Sport en bewegen in de buurt

In 2012 lanceerde de Rijksoverheid het beleidsprogramma Sport en Bewegen in de Buurt (SBB). Dit programma liep tot 2018 en was bedoeld om sporten en bewegen in de buurt te stimuleren. Buurtsportcoaches kregen een belangrijke rol in het behalen van dit doel. Waar deze professionals tot 2012 in het onderwijs werden ingezet, moesten zij zich nu ook gaan richten op de inwoners uit de buurt.¹ Van 2012 tot en met 2018 werd dit geregeld door middel van de Brede Impuls Combinatiefuncties (BIC). Daarna is de inzet van buurtsportcoaches voortgezet via de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC).²

Deze factsheet geeft een beeld van hoe bekend inwoners van Nederland zijn met de buurtsportcoach. Daarnaast worden de ervaringen van Nederlanders met het sport- en beweegaanbod in de buurt beschreven. Hierbij is gebruikgemaakt van data van het Nationaal Sportonderzoek (NSO), die sinds 2014 tweejaarlijks worden verzameld.

De buurtsportcoach

Volgens de Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021 heeft 96 procent van de gemeenten een of meer buurtsportcoaches. Daarvan verbindt 83 procent sport met de buurt.² In het NSO van 2018, 2020 en 2022 zijn volwassenen gevraagd of in hun buurt of dorp één of meer speciale functionarissen werken die sport- en beweegactiviteiten organiseren of stimuleren (ook wel buurtsportcoaches genoemd). In figuur 1 is zichtbaar dat sinds 2018 een steeds groter aandeel Nederlanders weet

of een buurtsportcoach in de buurt of dorp actief is. Het grootste aandeel Nederlanders (71%) is hier anno 2022 echter mee onbekend. Dit komt onder andere doordat buurtsportcoaches niet in iedere buurt of ieder dorp van de gemeente worden ingezet.

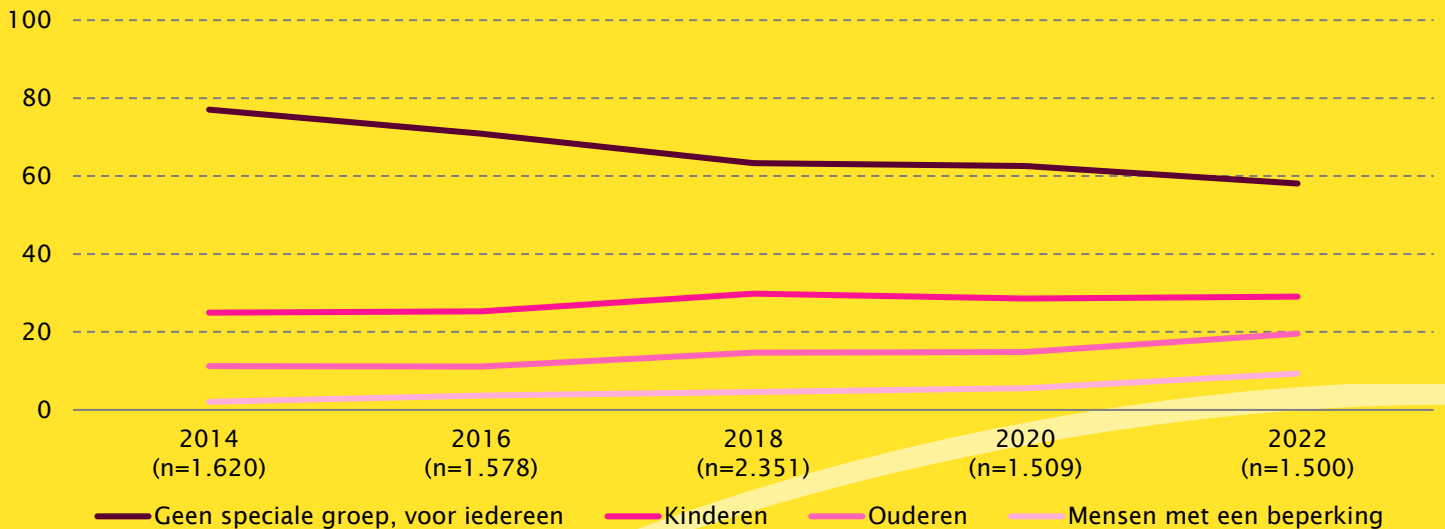
Sport- en beweegaanbod voor specifieke doelgroepen

Een andere verklaring voor de (on)bekendheid met de buurtsportcoach, is de doelgroepen waar het sport- en beweegaanbod voor is bedoeld. Zo geeft bijna een derde van de volwassenen aan dat sport- en beweegactiviteiten in hun buurt bedoeld zijn voor kinderen. Daarnaast geeft een toenemend aandeel aan dat ze bedoeld zijn voor ouderen en mensen met een beperking (zie figuur 2). Het aandeel Nederlanders dat aangeeft dat sport- en beweegactiviteiten in hun buurt voor iedereen zijn bedoeld, neemt juist af. Deze ontwikkelingen duiden op meer inzet van buurtsportcoaches op specifieke doelgroepen. Dat is in lijn met de doelen van de BRC, maar maakt tegelijkertijd dat niet iedere Nederlander bekend raakt met de buurtsportcoach.²

Het sport- en beweegaanbod in de buurt

In figuur 3 worden voor de periode 2014 tot en met 2022 de sport- en beweegactiviteiten weergegeven die volgens Nederlanders het vaakst in hun buurt zijn georganiseerd. De meest voorkomende zijn een wandeling als een avondvierdaagse (32%), een fietstocht (20%), een hardloopevenement of sponsorloop (15%) en een proefles en wedstrijdjes bij de sportvereniging of sportschool (10%).

Figuur 2. Vier meest voorkomende doelgroepen waarvoor sport- en beweegactiviteiten in de buurt zijn bedoeld volgens volwassenen in 2014, 2016, 2018, 2020 en 2022 (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, mei 2014, maart 2016, mei 2018, juni 2020 en mei 2022.

In figuur 3 is vanaf het eerste meetjaar (2014) een dalende trend te zien in het aantal gerapporteerde sport- en beweegactiviteiten in de buurt. De sterkste daling is tussen 2018 en 2020 en is vermoedelijk gerelateerd aan de coronapandemie.³ In 2022 is het aantal wandelingen en fietstochten ten opzichte van 2020 weer licht toegenomen.

Naast het aantal en het type sport- en beweegactiviteiten in de buurt is Nederlanders gevraagd of het sport- en beweegaanbod in hun buurt in de afgelopen vier jaar is veranderd. Maar liefst 15 procent geeft aan dat het aanbod (sterk) is afgenomen, ten opzichte van 7 en 4 procent in respectievelijk 2020 en 2018 (niet in figuur). Slechts 8 procent van de Nederlanders vindt dat het sport- en beweegaanbod in de buurt (sterk) is toegenomen. In 2020 en 2018 was dit, respectievelijk, nog 10 en 12 procent.

Aan deze veranderingen kunnen de overheidsmaatregelen die tijdens de coronapandemie van kracht waren ten grondslag hebben gelegen.³ Deze maatregelen beperkten de organisatie van sport- en beweegactiviteiten en zorgden er tegelijkertijd voor dat meer Nederlanders gingen wandelen en fietsen.⁵ Een andere oorzaak voor de veranderingen in het sport- en beweegaanbod in de buurt kan de specifiekere doelgroep zijn waarop het aanbod is gericht. Doordat activiteiten minder vaak voor alle inwoners zijn bedoeld, raakt de gemiddelde Nederlander minder vaak bekend met het aanbod.

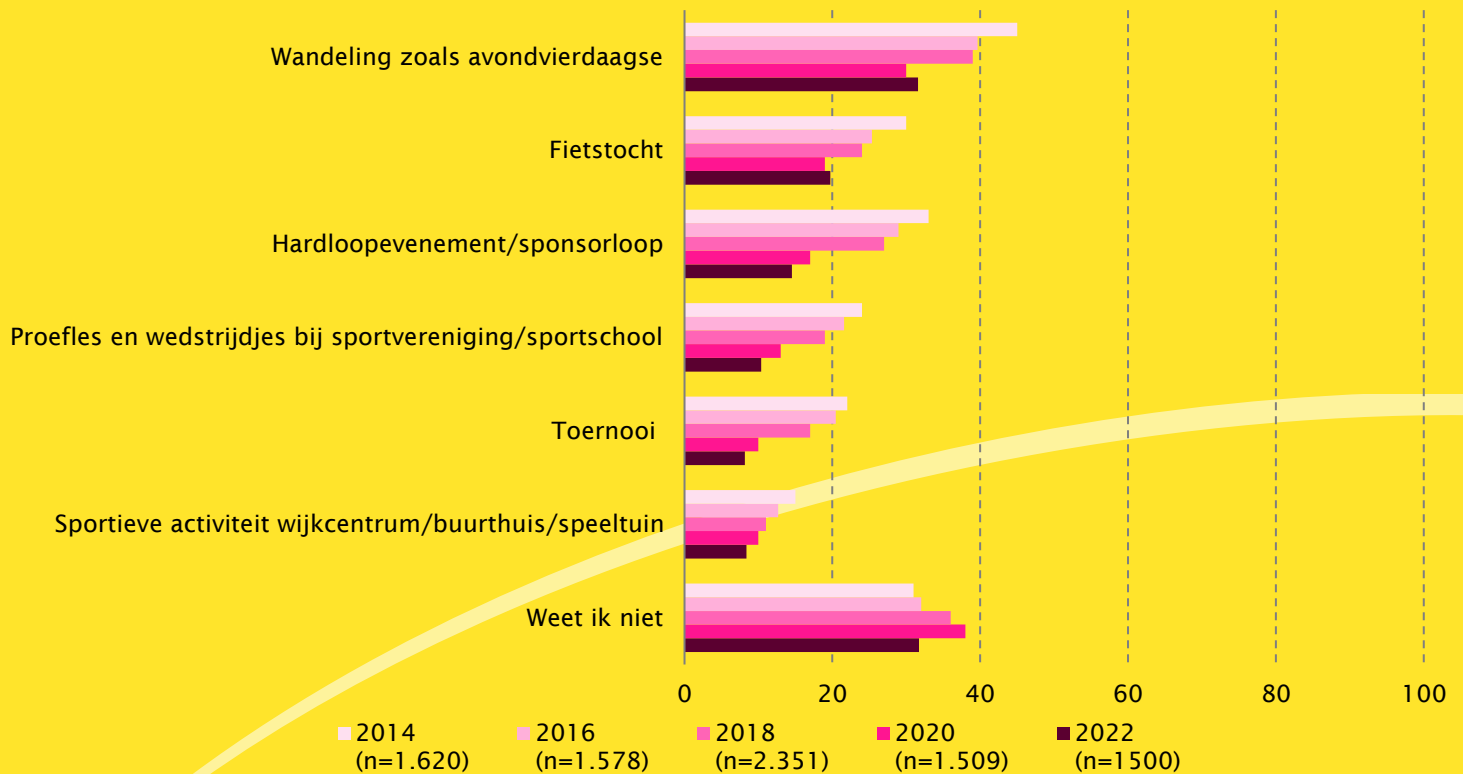
Tevredenheid met het sport- en beweegaanbod

Ondanks de dalende trend in het aantal gerapporteerde sport- en beweegactiviteiten in de buurt, is 45 procent van de Nederlanders in 2022 (zeer) tevreden over de mogelijkheden om deel te nemen (niet in figuur). 49 procent van de Nederlanders heeft hier een neutrale mening over en 6 procent is (zeer) ontevreden. De resultaten van 2022 zijn vergelijkbaar met die van 2018. Daarmee is de tevredenheid terug op het niveau van voor de coronapandemie. In 2020 was het percentage Nederlanders dat (zeer) tevreden was met de mogelijkheid om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt namelijk lager dan in 2018 en 2022.

Wandelen en fietsen meest voorkomende sportieve buurtactiviteiten

In 2022 geven meer volwassenen aan het afgelopen jaar te hebben deelgenomen aan een georganiseerde wandeling of fietstocht in de buurt: respectievelijk 23 en 18 procent van de Nederlanders (niet in figuur). In 2020 was dit 20 en 15 procent en in 2018 15 en 10 procent. Deze toenames zijn in lijn met de gestegen populariteit van wandelen en fietsen tijdens de coronapandemie.⁵ Onder kinderen zijn in 2022 fietstochten populairder geworden. 14 procent van de ouders geeft in 2022 aan dat hun kind het afgelopen jaar deel heeft genomen aan een fietstocht in de buurt, terwijl dit in 2018 en 2020 nog maar 10 procent was (niet in figuur). Het percentage kinderen

Figuur 3. Meest voorkomende sport- en beweegactiviteiten in 2014, 2016, 2018, 2020 en 2022 die volgens volwassenen in de afgelopen twaalf maanden in de buurt zijn georganiseerd (in procenten)

Bron: Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, mei 2014, maart 2016, mei 2018, juni 2020 en mei 2022.

dat in het afgelopen jaar aan een wandeling mee heeft gedaan, is niet toegenomen (27% in 2022, 27% in 2020 en 34% in 2018). Het percentage kinderen dat het afgelopen jaar heeft deelgenomen aan een proefles, demonstratie of wedstrijdje bij een sportvereniging of sportschool is afgenomen. In 2020 en 2018 was dit nog respectievelijk 18 en 15 procent, in 2022 slechts 10 procent.

Deelname in de toekomst

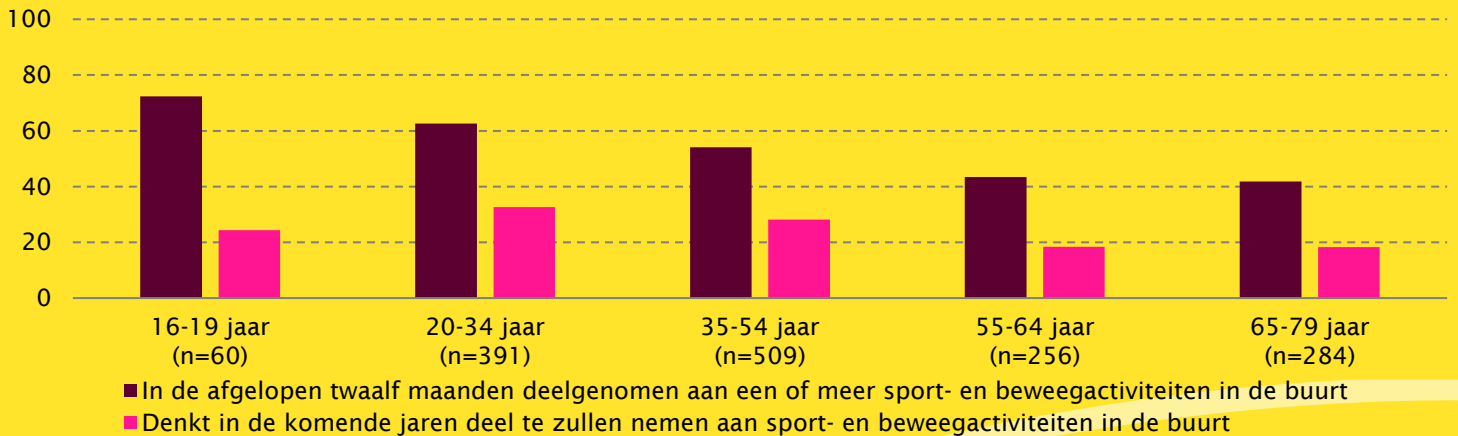
Afsluitend is Nederlanders gevraagd of ze de komende jaren aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt zullen deelnemen. 26 procent zegt dit te gaan doen. Dat is iets meer dan de 24 procent in 2020, maar beduidend minder dan de 33 procent in 2016 en 37 procent in 2014 (niet in figuur). Nederlanders die aangeven niet mee te doen, geven als redenen dat de activiteiten hen niet zo aanspreken (27%), dat ze al voldoende aan sport en bewegen doen (17%), dat de activiteiten niet voor hen bedoeld zijn (9%) of dat ze andere (niet toegelichte) redenen hebben (20%).

De groep 55-plussers geeft, in vergelijking met andere leeftijdsgroepen, minder vaak aan de komende jaren deel te zullen nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt (zie figuur 4). Deze leeftijdsgroep heeft vaker dan andere leeftijdsgroepen andere (niet toegelichte) redenen om niet deel te nemen. Het gaat om 26 procent van de 55- tot 65-jarigen en 29 procent van de 65- tot 80-jarigen. Een bijna net zo groot aandeel van de 65- tot 80-jarigen (30%) geeft aan dat de georganiseerde activiteiten hen niet zo aanspreken. Er lijkt dus nog ruimte te zijn voor (door)ontwikkeling van passende sport- en beweegactiviteiten in de buurt, vooral omdat ouderen een doelgroep zijn waar steeds vaker sport- en beweegactiviteiten voor worden georganiseerd (figuur 2).

Conclusie

De bekendheid met de buurtsportcoach neemt toe, maar is nog laag in vergelijking met het aantal gemeenten waar een buurtsportcoach actief is. Dat kan komen doordat niet in alle buurten een buurtsportcoach actief is, of doordat het sport- en beweegaanbod vaker bedoeld is voor specifieke doelgroepen, zoals ouderen, mensen met een beperking

Figuur 4. Percentage Nederlanders dat de afgelopen twaalf maanden heeft deelgenomen en dat in de komende jaren denkt deel te zullen nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt (per leeftijdsgroep)

Bron: Nationaal Sportonderzoek Mulier Instituut, mei 2022.

en kinderen. Hierdoor komt niet iedereen in contact met de buurtsportcoach.

In vergelijking met eerdere meetjaren geeft in 2022 een groter aandeel Nederlanders aan dat het sport- en beweegaanbod in de buurt de afgelopen vier jaar is afgenomen. Daarnaast zijn minder Nederlanders bekend met het sport- en beweegaanbod in de buurt. Een oorzaak hiervan kunnen de overheidsmaatregelen zijn die tijdens de coronapandemie van kracht waren en die de organisatie van sport- en beweegactiviteiten beperkten.

In 2022 waren Nederlanders het meest bekend met wandelingen en fietstochten in de buurt. Deze activiteiten hebben tijdens de coronapandemie aan populariteit gewonnen en dat is terug te zien in de toename van het percentage deelnemers aan wandelingen en fietstochten in de afgelopen twee jaar.

De tevredenheid over de mogelijkheid om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt is terug op het niveau van voor de coronapandemie. Eén op de vier Nederlanders geeft aan de komende jaren deel te zullen nemen aan deze activiteiten. Uitzondering hierop is de groep 55-plussers, die iets vaker aangeeft dat de georganiseerde sport- en beweegactiviteiten in de buurt hen niet zo aanspreken. Er liggen kansen om deze doelgroep te stimuleren om deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten in de buurt. Daarbij zou het goed zijn te

onderzoeken welke activiteiten er nu voor 55-plussers worden georganiseerd en welke daar nog aan toegevoegd kunnen worden volgens de doelgroep zelf.

Verantwoording

Het panel van het Nationaal Sportonderzoek (NSO) is een representatieve groep Nederlanders in de leeftijd van 16 tot 80 jaar. Vanaf 2014 zijn tweejaarlijks vragen opgenomen over Sport en Bewegen in de Buurt. Deze factsheet sluit, met de resultaten uit 2022, aan op de eerdere factsheets Sport en Bewegen in de Buurt. In 2014, 2016, 2018, 2020 en 2022 bevatte het NSO respectievelijk 1.620, 1.578, 2.351, 1.509 en 1.500 respondenten.

Referenties

- 1-Van den Heuvel, A., Heijkoop, C., & De Jonge, M. (2013). *Samenvatting monitor Impuls brede scholen, sport en cultuur 2013* (over 2012). BMC.
- 2-Van Stam, W., Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021*. Mulier Instituut.
- 3-Ooms, L., & Van Stam, W. (2021). *Sporten en bewegen in tijden van corona* [Factsheet 2021/16]. Mulier Instituut.
- 4-Heijnen, E., & Van Stam, W. (2020). *Sport en bewegen in de buurt (2020)* [Factsheet 2020/30]. Mulier Instituut.
- 5-Pulles, I., Van Eldert, P., & Van der Poel, H. (2021). *Monitor Sport en corona IV*. Mulier Instituut.